

Lyonel Feininger: The Comic Strip Art of Lyonel Feininger

(Kitchen Sink, 1994)

Lyonel Feininger teki vuonna 1906 kaksi pe-
rakkäistä sarjakuvaa Chicago Sunday Tribunele.
Lehti halusi itselleen laadukkaan sarjakuva-
osaston, koska sarjakuvia moitittiin (jo tuolloin!)
rahvaanomaisiksi. Tribune tilasi sarjakuvia sak-
salaisilta pilapiirtäjiltä, jotka olivat tuohon ai-
kaan erittäin arvostettuja.

Amerikkalaissyntyinen, Saksassa asuva Fei-
ninger oli heistä ainoa, joka tajusi sarjakuvan
muodon - ja ajankohtaan nähden hyvin taju-
sikin. Hänen The Kin-der-Kids -sarjansa oli en-
simmäinen, joka käytti johdonmukaisesti hy-
väkseen jatkotarinan muotoa. Tarinassa joukko
kersoja lähtee seilaamaan maailman ympäri kylpy-
ammeessa.

Piirtäjänä Feininger oli erittäin lahjakas ja
Kin-der-Kids vetää visuaalisessa kauneudessaan
melkein vertoja Pikku Nemolle. Tarina ei ehkä
sykähdytä nykylukijaa, mutta omalla aikanaan se
oli varsin elegantti.

Chicago Tribunen sarjakuvalinja ei herättänyt
vastakaikua muissa lehdissä ja Kin-der-
Kidskin lopetettiin pian vähin äänin. Sen jälkeen
Feininger piirsi vielä vähän aikaa Wee Willie Win-
kies World -sarjaa, joka ei enää hyödyntänyt sar-
jakuvan kerrontaa yhtä hienosti. Siinä teksti ja
kuva kulkivat erillään. Mutta kaunis ja runolli-
nen tämäkin sarja oli.

Kitchen Sinkin julkaisema albumi kokoaa
yhteen Feiningerin koko sarjakuva tuotannon kau-
niisti painettuna, hehkuvin värein. Myöhemmin
Feininger hankki maineensa ja eläntönsä perin-
teisillä taiteilla Saksassa. Sarjakuvien pariin
hän ei ikävä kyllä koskaan palannut.

Harri Römpötti

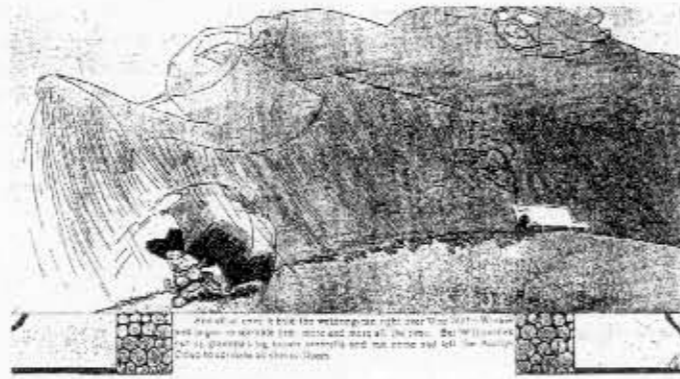
Chester Brown: I Never Liked You

(Drawn & Quarterly, 1994)

Yummy Fur -lehtensä viimeisissä numeroissa Chester Brown jatkoi nuoruuden muisteloitaan ensimmäisillä tyttösuhteillaan. Ne on koottu nyt kauniiksi, yli 180-sivuiseksi albumiksi. Chesterin ongelma on aika perinteinen: hän haikailee yhden tytön perään, mutta toinen tyttö ihastelee Chesteriä. Brown onnistuu välittämään kokemuksensa herkästi ohikiitävien tuokioiden sarjana.

Brown piirtää pieniä ruutuja mustille taustoille. Kuvia on usein vain muutama per sivu ja ensikatsomalla pelkistetty piirrostyylillä saattaa vaikuttaa laimealta. Mutta ilmava taitto ja herkkä, niukka viiva hengittävät menneiden päivien nostalgista tunnelmaa, kun sarjakuvaa uppoutuu lukemaan. Minimalistinen sarjakuva kestää helposti monta lukukertaa.

Harri Römpötti

Lyonel Feininger

Kamagurka & Herr Seele: Cowboy Henk - King of Dental Floss

(Scissors Books, 1994)

Belgialainen kustantamo on julkaissut englantiksi albumillisen Raw-lehdestä tutun Cowboy Henkin vähäsanaisia ja absurdeja edesottamuksia. Cowboy Henk kääntää arkipäivän naurun akrobaattin ketteryydellä. Keinoina ovat liioittelu ja pelkistys ja tuloksena oudon runollista huumoria, joka ei kaihda alatyyläkään. Pissa, kakka ja veri eivät ole Henkille vieraita, mutta kumman hempeän tunnelman vuoksi niitä ei tässä yhteydessä tohdi nimittää esimerkiksi kuseksi, paskaksi tai väkivallaksi.

Kamagurkan piirrostyylillä muistuttaa etäisesti selkeän viivan koulu-
lukunutta, mutta on liian hiomatonta - jopa kömpelöä - kuuluakseen siihen. Ilmaisuvoima riittää kuitenkin juuri sopivasti tarvittavan tunnelman rakentamiseksi. Huumorin tyyli on niin kumma, että kaikki yhden sivun jutut eivät jaksa innostaa, mutta monta hersyvää hetkeä albumi onnistuu tarjoamaan.

Harri Römpötti

Kaiken maailman sarjakuvatuksia

Larry Gonick: The Cartoon History of the Universe II

(Doubleday, 1994)

Tämä toinen osa Gonickin maailman historiasta kokoaa kansiinsa alkuperäisen lehden numerot 8-13 ja kattaa historiaa Kiinasta Roomaan. Vuosisadat viuhuvat suururakassa hurjaa vauhtia ja Gonickin sarjakuva on pikemmin historian tiivistys kuin kattava esitys.

Jotain olennaista siitä voi kuitenkin lukea. Kun Gonick rynnittää historian halki, vain huippukohtat erottuvat. Kun kerran sarjakuva on kysymys, nousevat toiminnalliset tapahtumat päällimmäisiksi, vaikka Gonick kuvaakin myös aatteiden ja uskontojen kehitystä.

Niinpä kaikki mahdolliset suuret ajatukset ja ideat asettuvat oikeisiin kehyksiinsä ja ihmiskunnan historian hirmuinen julmuus ja verisyys korostuu. Tuskin mikään koulu- tai tietokirja avaa yhtä tehokkaasti lukijansa silmät näkemään ihmiskunnan hirmuisen julmuuden. Muunmuassa Rooman ihannoitu demokratia joutuu hieman erilaiseen valoon kuin perinteisesti.

Gonickin humoristinen tyyli on omiaan korostamaan synkeää vaikutelmaa. The Cartoon History of the Universe ei ole mikään mestariteos kerronnallisesti, mutta opettavaista luettavaa kylläkin.

Harri Römpötti

Neil Gaiman (käsikirj.); Kelley Jones, Charles Vess, Colleen Doran (piirros); Malcolm Jones III (tussaus): Sandman - Unien maa

Suom. Jukka Heiskanen, Tekst. Jussi Tuomola

Jalava 1994

Neljä novellia, neljä kokeilua, pohdintoja luovuudesta (Kalliope), totuudesta (Tuhannen kissan uni) ja kuolemasta (Fasadi) sekä räiskyvä fantasiaillottelu (Kesäyön uni) Nuketalon ja Season of Mistsin välissä Gaiman kokeilee luomiensa, jo melko kiinteät luonteenpiirteet saaneiden henkilöidensä mahdollisuuksia. Näyttää siltä, että Loputtomien muuntelukyky on loppumaton. Lukija, jolle Sandmanin aikaisemmat osat ovat tuttuja, ei joudu pulaan, vaan tunnistaa helposti Kalliopeen synkeän Oneiros -rokkarin, Kissojen unen suuren punasilmäisen mustan kissan, ja Kesäyön kalpean aatelmiehen samaksi, jo tutuksi käyneeksi Unien valtiaaksi. Nerokasta.

Tosin, samaisesta syystä, Sandmaniin tutustumista tuskin kannattaa aloittaa tästä albumista. Silloin kärsii varmasti kunkin tarinan sisäinen logiikka, ja etenkin näiden novellien keskinäinen vuorovaikutus. Sillä kun kulkee syvemmälle Unien maahan, huomaa miten tarinat keskustelevat keskenään, Will Shakespeare kohtaa Ric Maddocin. Luovuus, totuus, vapaus, etsiminen ja valinta liukuvat toistensa lomaan ja sekoittuvat, Unien maasta voi ammentaa yhä uudelleen.

Niinpä niin, kuolla, nukkua, kenties uneksia...

Kata Koskivaara

Hugo Pratt: AAVIKON SKORPIONIT

suom. Jukka Heiskanen, tekst. Jari Rasi

WSOY 1994

Kööpenhaminassa oli kuuma kesäpäivä. Olin tulossa kotiin, ja tapani mukaan menin tuhlamaan joka pennin kuuluisassa sarjakuva-
kaupassa. Muistan ajatelleeni, ettei 'Aavikon skorpioneja' varmaan suomennettaisi kuin viimeisenä Prattin tuotannosta, ne eivät ole Corto Malteseja; niihin lyötäisiin likinäköinen korkeajännitysleima, ne niputettaisiin viidenmarkkan sotajuttuihin, ja minun tulisi petrata tanskankielentaitoani, jos haluaisin ne lukea. Siis eikun petraamaan.

Nyt, kymmenen vuotta myöhemmin, vaikka Prattin pääteoksista kaksi on vielä albumoimatta (...vielä kerran kiitos 'Suolaisen meren balladista', kuten nimi kai kuuluu, 'Corto Maltese Erelämerellä' kuulostaa edelleenkin ihan siltä kirjalta, jossa Peppi Pitkätossu matkustaa isänsä luo...) on Skorpionien ykkösosa edelleen ihan niin hyvä kuin muistankin, poikakirja, tarpeeksi filosofisen mietiskelevä vedotakseen 'Taistelua Englannista' videolta katsovaan kruununraakkiiin.

Detaljit on piirretty ihailtavan tarkasti; kun King's African Riflesin autossa uusisecelanttilainen konekivääriampuja - huomaa hattu - sanoo dyynin takaa lähestyvän Chevrolet C-30:n, niin totta vieköön, se se on. Pikkupoika minussa herää henkiin. Toisaalta te, joille sotakirjat ovat yhdentekeviä, joihin ei vetoa sankarien ristiriitainen asennoituminen sotaan, joita ei liikuta rintamalinjojen vedon inhimillinen draama, mitä teille voi sanoa? Olette oikeassa.

Kliscitää, tietenkin kliseitä kuten Prattin tuotanto aina, mutta sodasta on kirjoitettu niin paljon (tietoisesti luokitan kirjallisuuteen, en sarjakuvaan), että syvällisimmätkin repliikit on lausuttu kyllästymiseen asti, ja muistakaa, Remarquen sinänsä objektiiviset kirjat poltettiin roviolla (Flotsam, Länsirintamalta ei mitään uutta...), joten kuinka siis testaan, onko tämä sopiva kirja sinulle? Siteeraan Kiplingiä, johon Pratt aina viittaa ja katsotaan, meneekö läpi.

"High noon behind the tamarisks - the sun is hot above us -
as at home the Christmas Day is breaking wan.
They will drink our healths at dinner -
those who tell us how they love us,
and forget us till another year be gone!
O the toil that knows no breaking!
O the heimweh, ceaseless, aching!
O the black dividing Sea and alien Plain!
Youth was cheap - wherefore we sold it.
Gold was good - we hoped to hold it.
And to-day we know the fulness of our gain!"
(Säkeistö runosta 'Christmas In India')

Tuo säkeistö olisi saanut kaikki Prattin siirtomaupseerit liikuttamaan sydänjuuriaan myöten. Varsinkin kaksi viimeistä riviä. Jos ymmärtää miksi, ymmärtää varmaan tämän albuminkin. Skorpionien esipuheessa Didier Platteau (hurskaasti, eikä täysin vailla puolustelun makua) kertoo Prattin olevan kiinnostunut tästä sodan vaiheesta erityisesti räikeän kolonialismin osoitukseksi. Sitähän se aina on, perinteinen sodankäynti, nimenomaan mielitussotaa. Ja minäkin menin ansaan. Ryhdyin puolustelemaan teille, kuinka voin pitää SOTAsarjakuvasta.

Ja totta vieköön, tykkään mistä tykkään ja se ei kuulu teille.

Kivi Larmola,
nostomies II lk

Alan Moore ja Eddie Campbell: Helvetistä suom. Mika Tiirinen, tekst. Ilkka Kangasperko

Like 1994

Helvetistä -albumi sisältää kaksi osaa Alan Mooren käsikirjoittamasta ja Eddie Campbellin piirtämästä kaikkiaan kuusi osasta osaisesta melodramasta (kuten tekijät sitä itse kutsuvat), joka käsittelee viktorianaisen Englannin pahamaineisinta rikosmysteeriä, Viiltäjä-Jackin tapausta. Tuntemattomaksi jääneestä prostituutujen sarjamurhaajasta on esitetty reilun sadan kuluneen vuoden aikana lukuisia spekulatioita. Niistä Mooren suosikki tuntuu olevan Stephen Knightin kirja *Jack The Ripper: The Final Solution*, mutta kaikkiaan Moore on käynyt läpi mittavan pinon muuta lähdemateriaalia. Sarjakuvavivujen lopussa on lähes kaksikymmensivuinen pienellä pränätty liite, jossa Moore selittää taustoja juurta jaksaen, melkein ruutu ruudulta. Viitteisiin kannattaa tutustua, sillä ne syventävät hienolla tavalla lukukokemusta.

Helvetistä on Mooren kaltaisen renessanssihullun arvoisen yrityksen megalomaniin huikeasti yhteen Viiltäjä-Jackin arvoituksen kanssa mitä moninaisimpia ja maailmoja sykelevimpiä elementtejä: mytologioiden, okkultismin ja vapaa-muurarijärjestön yhteyksien selvittely, matriarkaatin häviön ja

patriarkaatin nousun historian, arkkitehtuurin symboliikan pohdiskelun, viktorianaisen Lontoon kuvauksen ja vuosisadan aatteellisen, tieteellisen, taloudellisen ja teollisen marroksen analyysin. 20. vuosisadan hirveyksien maailman äännet kylvettiin jo 1880-luvulla. Moore toteaa.

Ja tämä kaikki on vasta alkulämmittelyä: Viiltäjä-Jack ei tee vielä ainuttakaan ruumista näiden kahden ensimmäisen osan aikana. Mutta Helvetistä -albumin teho perustuu ihan muuhun kuin splatter-lätistelyyn.

Kunnianhimoinen Helvetistä on toistaiseksi täydellimmän onnistunut Mooren käsikirjoit-

tus. Faktan ja fiktion säikeet kietoutuvat yhteen henkeäsalpaavaksi punokseksi. Albumin kerronta on eleganttia ja monitasoista, toisaalta vaativaakin.

Moore ja Campbell osoittavat, mitä sarjakuvalla voidaan osaavissa käsissä tehdä. Campbellin piirrostyylillä muistuttaa aikakauden sanomalehtikuvitusta ja piirtämistapaa yleensäkin. Kuvat istuvat loistavasti Mooren tarinan sävyyn ja luovat kertomukseen karmivan tunnelman.

Mooren alkuperäinen käsikirjoitus on julkaistu omana pienipainoksena kirjanaankin, ja elokuvayhtiö Touchstone kuuluu ostaneen tarinan filmaus-oikeudet. Vaikea kuvitella, että elokuva saavuttaisi kertomuksen eri tasot yhtä taidokkaasti kuin sarjakuva.

Teoksen suomentaja on selvinnyt urakastaan urhoollisesti ja ansaitsee kiitokset, mutta ei mahda mitään: Moore kirjoittaa välillä niin tiiviitä, viittauksia, sävyjä ja merkityksiä täynnä olevia lauseita, että mokomia on mahdotonta tavoittaa suomen kielellä.

Sen sijaan tekstaus ei viehätä silmää. Huolellisempi oikoluku olisi myös eliminoinut niin kirjoitusvirheet sarjakuvavivuille kuin viitteiden pikku epätyydyllisyydet. Kansikin on verenkärvaaisuudestaan huolimatta jotenkin valju. Miksi alkuperäinen ensimmäisen osan kansimaalaus ei kelvannut?

Mutta turhaa jupista sivuseikoista, kun käsillä on näin mestarillinen teos.

Jukka Heiskanen

Dave Gibbons ja Frank Miller: Antakaa minulle vapaus - Amerikkalainen unelma suom. El Pulpo Flamenco, tekst. Anu Tontti

Like, 1994

Albumin nimi, Antakaa minulle vapaus, on napattu ironisesti Patrick Henryn amerikkalaista yksilönvapautta kuvastelevasta lausahduksesta 1700-luvulta. Herra Henry ruinaa itselleen joko vapautta tai, jos sitä ei anneta, kuolemaa. Frank Miller kuvittelee käsikirjoituksessaan Yhdysvallat, jossa kansakunnan taloudelliset ja rodulliset ristiriidat kärjistyvät sisällissodiksi.

Millerin kuvitelma on kohtalaisen mielenkiintoinen. Sankari on musta nainen, eli amerikkalaisessa yhteiskunnassa toiseuden ja syrjäytymisen kuvajainen monessakin mielessä. Paksu alppari seuraa tämän Martha Washingtonin yrityksiä nousta slummin alhosta.

Miller sekoittaa tarinan lomaan uutisia päivän aiheista. Juttu alkaa vuodesta 1995, johon olemme todellisessa maailmassa juuri päässeet. Alunperin Antakaa minulle vapaus julkaistiin viitisen vuotta sitten.

Millerin ennustus on toteutunut hämmästyttävän tarkkaan, joskaan ei siellä mihin hän tarinansa sijoitti. Yhdysvallat ei ainakaan vielä ole hajoamassa etnisiksi sirpaleiksi, mutta entisen Neuvostoliiton, nykyisen Venäjän, tilanne muistuttaa Martha Washingtonin seikkailujen maisemia yllättävän paljon.

Miller ahkeroi toki vähän liikaa ja latasi sarjakuvaansa kaikkien Yhdysvalloissa näkyvien ongelmien huonoimmat mahdolliset kehityskaaret. Aivan niin huonosti ei Venäjälläkään ainakaan toistaiseksi mene.

Mutta on perin mielenkiintoista vertailla albumia Tshetschenian sotaan ja Venäjällä paljastuneisiin ympäristöruhoihin. Venäjällä toimivat samat hajottavat voimat kuin Yhdysvalloissa, jossa ne tosin on saatu toistaiseksi pidettyä hallinnassa.

Antakaa minulle vapaus on mielenkiintoisimpia Millerin kirjoittamista tarinoista. Se ei ole samanaista aivotonta väkivaltaisekoilua kuin *Sin City*. Siksi se olisi ansainnut Dave Gibbonsia paremman piirtäjän. Gibbonsin aneeminen ja kuivakas tyyli ei oikein jaksu viehättää ainakaan näin laajassa kokonaisuudessa.

Like on painanut albumin mustavalkoisena ja kaiken lisäksi kuvannut sivut värioriginaaleista. Harmaa kaihi ei suinkaan ole eduksi lopputulokselle, varsinkin kun Gibbonsin tyyli olisi ehdottomasti kaivannut tuckseen värejä.

Harri Römpötti

Max Andersson: Pixy suom. Reija Nieminen ja Inna Aarniala tekst. Ilkka U. Pesämaa

Suuri Kurpitsa, 1994

Suuri Kurpitsa on satsannut pohjoismaiseen laatuun ja kääntänyt suomeksi Tago Förlagetin alunperin julkaiseman Pixyn. Satsaus on arvokas, sillä Anderssonin albumi on tuoreinta sarjakuvaa aikoihin.

Tarina nytkähtää liikkelle pähkilöiden Treo Radonin ja Angina Pektorin turvaseksipukujen räjähtäessä ja Anginan tullessa rasakaaksi. Päälle päätteeksi rakennus, jonka käytävällä pariskunta asustaa, on tuomittu teloitettavaksi ja asukkaiden on suoriuduttava kadulle.

Angina tekee abortin ja kaikki tuntuu menevän kerrassaan perseelleen, kunnes laveahymyinen herra yhyttää pariskunnan kadulta ja luovuttaa heille kookkaan asuntonsa. Teehettelä herra kertoo kuolevansa ja jäykistyykin hymy naamallaan lattialle.

Maitopurkin kylkeen painettu teksti paljastaa, että ruumis on uutta kierrätettävää ihmisajia ja sen voi palauttaa lähiseen markettiin. Ruumiista ei saa rahaa vaan työpaikan rahankasvatustalokelta, jossa pikkukolikat paskantavat päälle, jos ne kaappaa syliin silitetäväksi.

Lisäksi Treo käyttää "Tulevaisuus"-nimistä muotihuumetta työpaikkabileissa. Ja kaikki tämä ennen kuin heidän abortoitu sikiönsä Pixy soittaa äidilleen kuolleiden valtakunnasta ja varsinainen tarina alkaa.

Anderssonin rankka mustavalkoinen ja kulmikas grafiikka ja käsittelemätön maailmankuva ihmisiä syövine rakennuksineen, kierrätettävien ruumiineen ja sikailevine sikiöineen tekevät Pixystä erittäin tiheitunnelmaisen. Kokemus tuntuu jossakin aivojen vanhimmissa osissa.

Jokin muljahtaa aivoissa jo ensisivuilla ja pää pysyy vinoon kiilautuneena vielä monta tuntia takakannen käännettyä. Albumin

Lyhykäisesti

Vuosien tauon jälkeen saamme lopultakin kolmannen albumillisen George Herrimanin kuolematonta Crazy Katia (Jalava, 1994) suomeksi. Heikki ja Soile Kaukoranta jatkavat vaikeaa ja ansiokasta käännöstyötä. Tällä kertaa albumiin on koottu ensimmäiset Crazyt vuodelta 1916.

Kokoelma on ensimmäinen osa Fantagraphicsin Yhdysvalloissa julkaisemasta sarjasta, johon kootaan kaikki Crazyt alkuperäisessä järjestyksessä. Toivoa sopii, että projekti jatkuu suomeksikin. Muussa tapauksessa olisi ehkä järkevämpää julkaista vanhaan tapaan valikoimia Krazyin parhaimmistosta.

Myös vanhasta kunnan Sarjakuvalehdestä (1949-63) tutusta Bill Holmanin Pekka Pikasesta (WSOY, 1994) on saatu pikkuinen valikoima. Pika-

sen verbaalihuumorin kääntäminen on ehkä vielä vaikeampaa kuin Crazy Katin. Suomentaja Juhani Tolvanen on väänännyt tekstiä ansiokkaasti. Silti Pekan toilaukset eivät yllättäen toimikaan niin hyvin kuin nostalginen muisti soisi.

Yksi ongelma on sarjan tiheys. Ideoita ja vitsejä pursuu joka ruudussa. Isona annoksena toiseen ilotulitukseen väsy äkkiä. Pikasta pitäisiikin nauttia strippi kerrallaan eikä näin albumiannoksena. Holmanin piirrokset kaipaisivat tuckseen värejä.

Moottoripyöräilyn erikoislehti Super bike tarjoaa albumillisen Joe Bar Icamin sivumittaisia huumoripiirityksiä. Ranskalainen Christian Debarre on pihistännyt piirrostyylinsä maanmicheltään Franquinilta. Muutenkin jutut ovat kuin Niilo Pielistä moottoripyörän satu-

tunnelma ja vaikutus vertautuvat David Lynchin Eraserheadiin.

Pixy on häiritsevä mutta myös erittäin nautittava lukukokemus. Kuiva replikointi ja ihmeelliset käänteet alati muuttuvassa ympäristössä huvittavat läpi 70-sivuisen paketin.

Anderssonin maailmassa kaikki on outoa ja pelottavaa, mutta siihen sisältyy oivallus siitä, miten todellisuudessa kaikki on vielä oudompaa ja pelottavampaa. Kun sille oppii nauramaan, on valmis selviytymään maailmassamme. Ja Pixy opettaa nauramaan.

Kulttuurikustantamo Suuri Kurpitsa ansaitsee Pixyn kääntämisestä uuden papukaijamerkin ansioviikkoonsa. Pixy on pirun hyvä alppari.

Ville Pirinen

lassa. Omaperäisyyden puutteesta huolimatta jutut toiminevat ainakin prätkäfriikeille.

Suomenvicrailullaan maestro Carl Barks kertoi käsikirjoittaneensa uuden Anka-tarinan. William Van Hornin toteuttama seikkailu Hevostellen halki historian on nyt julkaistu Aku Anka -lehden 2000. numeron koristuksena. Tarinassa on periaatteessa kaikki Barks-klassikoiden ainekset, mutta ikä taitaa painaa mestariakin. Tyyppillinen notkeus loistaa poissaolollaan, ja juttu on ikävä kyllä perin tylsä kyhälmä. Van Horn ei ole piirtäjänä lähimainkaan Barksin veroinen, vaikka tämä kuuluu Williamia arvostavankin.

Pierre Makyon käsikirjoittama ja Christian Rossin piirtämä Kahden horisontin ajanjakso (Like, 1994) kuuluu

eurooppalaisten tusinatuotteiden kastiin. Tarinassa seurataan itäeurooppalaisen Jordanin magisia seikkailuja. Juttu jää esoteeriseksi potaskaksi, joka ei vierasta mahtipontisuutta tai kliseitä. Rossin piirrokset kaipaisivat värejä, joiden sijaan albumissa on taas kerran harmaata mössöä.

Ranskalainen Édilka jatkaa visuaista pornohuumoriaan kup-paisella piirrostyylillä albumissa Pyjama Blues (Like, 1994). Rivossa huumorissa ei sinänsä ole mitään vikaa, mutta Ranskasta löytyisi paljon parempiaakin alan edustajia. Édilka kun vielä toistaakin itseään kyllästyttävästi.

Harri Römpötti